

28.2.2008

LOS-2004-R-44-53

Morenia Oy

Viite / Hänvisning

Ympäristövaikutusten arviointimenettely, lausunto arviointiselostuksesta 24.5.2006 ja lausunto lisäselvitysten työohjelmasta 8.12.2006

Asia / Ärende

Lisäselvitykset

Ympäristökeskus on 24.5.2006 antanut Morenia Oy:n Porin ja Merikarvian edustalle suunnitellun kiviaineksen nostohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta lausuntonsa. Lausunnossa arviointiselostuksen katsottiin tarpeelliseksi täydentää, jotta arviointi voitaisiin todeta riittäväksi. Täydennyksistä neuvoteltiin 18.10.2006. Morenia Oy toimitti lisäselvityksiä koskevan työohjelman ympäristökeskukselle, josta annettiin lausunto 8.12.2006. Morenia Oy on 4.10.2007 toimittanut viitekohtaan liittyvät lisäselvitykset ympäristökeskukselle Porin ja Merikarvian edustan merialueelle suunnitellut kiviaineksen noston ympäristövaikutusten arvioinnin täydentämiseksi. Lisäselvityksenä on toimitettu kaksi raporttia, sedimenttitutkimus 31.8.2007 ja lisätutkimukset 12.9.2007.

Ympäristökeskukseen on toimitettu täydennyksiä koskevat kannanotot Porin kaupungin ympäristötoimistosta ja Porin Lintutieteellisestä Yhdistyksestä sekä Meri-Porin Urheilukalastajat ry:stä.

Ympäristökeskus toteaa lisäselvityksistä seuraavaa:

Sedimenttitutkimus 31.8.2007

Sedimenttitutkimus on tehty hankkeen vesilain mukaista lupaa varten suunnitellulta, noin 30 hehtaarin suuruiselta ottoalueelta. Näytteet on otettu kahdeksasta näytepisteestä sedimentin pintakerroksesta 30.5.2007. Kokoomanäytteistä on tutkittu metallit, PCB, PCDD/F-yhdisteet ja TBT johdannaisineen. Tulosten mukaan raskasmetallipitoisuuden taso on erittäin alhainen ja orgaanisten yhdisteiden pitoisuudet erittäin pieniä ja pohja oli myös pintaosastaan hiekkaa. Titaani- ja vanadiinipitoisuudet eivät myöskään ole korkeita, kun niitä on verrattu Ahlaisten ja Eteläselän alueen velvoitetarkkailutulosten pitoisuuksiin. Ympäristökeskus katsoo, että sedimentin laatua koskeva selvitys on laadittu yhteysviranomaisen lausunnon edellyttämällä tavalla.

Lisätutkimus 12.9.2007

Lisätutkimukset on tehty 19.4.2007 päivätyn työohjelman mukaan. Tätä työohjelmaa ei ole selvityksen taustaa koskevassa tekstissä mainitulla tavalla toimitettu ympäristökeskukselle. Ympäristökeskus on saanut tämän työohjelman käyttöönsä 26.2.2008 eikä ole voinut ottaa kantaa siihen aiempaan työohjelmaan nähden sisältyviin muutoksiin tai tarkennuksiin.

Täydennykset on kohdennettu Porin edustalle noin 30 hehtaarin nostoaluerajauksen sisälle ja vaikutukset arvioitu nostettaessa aineksia tältä alueelta. Merenpohjaa valokuvausta VELMU –inventointia varten on hyödynnetty täydennyksessä. Lisäselvitysten kenttätöitä on toteutettu 28.5.-1.6.2007 välisenä aikana.

Lisätutkimuksessa on käsitelty samentumavaikutusta mm. Vuosaaren sataman seurantatutkimuksiin perustuen. Sedimenttitutkimuksen, pohjan videokuvauksen ja em. seurantatutkimusten perusteella on todettu, että hankkeen selvimmät samentumat rajoittuisivat nostoalueen läheisyyteen ja alle 1 km etäisyydelle aluksesta. Lisätutkimuksesta ei kuitenkaan selvästi ilmene, miten Vuosaaren sataman seurantatutkimusten virtausolosuhteet vertautuvat Porin edustan olosuhteisiin. Vuosaaren alueen tutkimuksiin perustuva seurantatieto on kuitenkin tosiasiallista tietoa, johon perustuvaa arviota voidaan pitää riittävänä.

Linnustoa koskeva täydentävä selvitys on tehty 30.5 ja 31.5.2007 toteutetun, 30 – 45 minuuttia kestäneen neljän, iltapäiväaikaan sijoittuneen lintulaskentajakson pohjalta. Selvitykseen on käytetty kahden peräkkäisen päivän aikana 2 tuntia 20 minuuttia ja havainnot kirjattu tarkasti ylös. Myös muiden kenttätöiden yhteydessä tehdyt havainnot on kirjattu. Tehdyt havainnot ja menetelmät ovat sinänsä asianmukaisia ja antavat kuvan siitä tilanteesta, jossa havainnot on tehty. Havaintojen perusteella tehty johtopäätös, että keskeisimmät ruokailualueet sijaitsevat todennäköisesti kiviainesten ottoalueen pohjoispuolella sijaitsevalla matalikolla, on tehtyyn havaintoaikaan nähden rohkea. Havainnointiajan vähäisyys suhteessa lintujen muutto- ja pesintäajan pituuteen ei tuo riittävää selvitystä linnuston ruokailualueista. Kun otetaan huomioon esimerkiksi selkälokin muutto- ja pesintäajat, laskenta olisi tullut toteuttaa huomattavasti useampana jaksena ja ajoittaa se tasaisesti selkälokin koko esiintymisajalle alueella. Huomattava on, että lisäselvityksessä kohdassa 8. on todettu, että Yyterin harjun silakan syönnösalue on erittäin laaja, mikä on jossain määrin ristiriidassa esitetyn johtopäätöksen kanssa. Selvitys linnustosta jää siis edelleenkin vajaaksi.

Kalastoa koskeva lisäselvitys on tehty lähimmillä todennäköisillä silakan kutualueilla 29.5.-1.6.2007 haraamalla. Kutua ei näiltä alueilta löydetty ja lisäselvitysten työohjelman mukaisista näytteenottosukelluksista luovuttiin. Harausaluetta laajennettiin työohjelman mukaisesta alueesta pohjoiseen Iso-Enskerin alueelle, josta ei kutua löytynyt. Lisätutkimuksella on vahvistettu tietoa siitä, että YVA-selostuksessa esitetyt kutualueet sisältävät elinvoimaisia rakkoleväkasvustoja ja ovat edelleen pohjaltaan kudulle sopivia. Samentuman leviäminen rajatulta nostoalueelta silakan kutualueelle on lisäselvityksen mukaan epä-todennäköistä ja samentuman leviäminen meriharjuksen mahdollisille kutualueille on hyvin epätodennäköistä. Uhanalaisesta meriharjuksesta on tehty havaintoja arviointiselostuksessa esitetyn perusteella mm. Vähä-Enskerin, Iso-Enskerin ja Gummandooran saariston alueelta. Meriharjuksen kutu on herkkä samentumalle. Meriharjuksen esiintymistietoja jo arviointiselostuksessa esitettyä tarkemmin ilman perusteellista pitkäaikaista seuranta on vaikeasti saatavissa. Lajia koskevan seurantatiedon hankkimiseen tulee varautua vesilain mukaisen luvan tarkkailuvelvoitteiden yhteydessä.

Hanketta koskeva Natura-vaikutusten arviointitarvetta on lisätutkimuksessa selvitetty Gummandooran Natura-alueen osalta. Natura-alueen rajalta etäisyys nyt rajattuun nostoalueeseen on yli 5 kilometriä. Vuosaaren sataman seurantatutkimuksien ja nostoalueen pohjatietojen perusteella samentuman ei arvioida ulottuvan Natura-alueelle. Natura-alueelle mahdollisesti ulottuvien muiden välillisten vaikutusten, kuten lintujen ruokailualueissa kalaston kudussa ja liikkumisessa hankkeen toteutuessa tapahtuvien muutosten vaikutusten merkittävyyttä ei ole lisäselvityksessä käsitelty. Välillisesti aiheutuvan muutoksen mahdollinen vaikutus ei kalaston syönnösalueen laajuus huomioon ottaen kuitenkaan todennäköisesti muodostu merkittäväksi. Selvitys Natura-arvioinnin tarpeesta näyttää tässä vaiheessa riittävältä.

Samentuman leviämistä kuljetusreitillä on tarkasteltu Vuosaaren satamassa tapahtuneen kiviaineksen noston ja olemassa olevien samentumatietojen perusteella. Samentuman vaikutusta planktoneliöstöön on tarkennettu ja esitetty perustellusti johtopäätös planktoneliöstölle tai siitä riippuvaisille ravintoketjuille aiheutuvien vaikutusten jäävän vähäisiksi.

Hankkeen vaikutus hylkeisiin on lisäselvityksessä esitetty kartoittamalla hylkeiden esiintyminen, niiden ravinnonhankinta ja lisääntymis- ja suojelualueiden tilanne riittävällä tavalla.

Arviointiselostuksesta 24.5.2006 annetussa yhteysviranomaisen lausunnossa edellytetyt täydennykset on linnustoa lukuun ottamatta riittävällä tavalla selvitetty. Linnustoa koskevaa selvitystä tulee vielä vesilain mukaisen luvan yhteydessä täydentää vastaamaan yhteysviranomaisen lausunnossa edellytettyä. Yhteysviranomaisen lausunnosta nyt tehdyt täydennykset poikkeavat osittain myös siinä, että ne kohdistuvat nyttemmin rajatulle nosto-alueelle eikä arviointimenettelyssä tarkastelun kohteena olevalle laajemmalle alueelle. Sen seikan merkitys on olennainen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja eri vaihtoehtojen vertailussa, joskaan ei enää hankkeen jollekin vaihtoehdolle lupaa haettaessa.

Ympäristökeskuksen johtaja

Risto Timonen

Ylitarkastaja

Seija Savo

Tiedoksi

Ympäristöministeriö

Porin kaupunki

Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry

Meri-Porin Urheilukalastajat ry